

SZÍV ERNŐ

Kedves Wirth Imre,

mi legyen a lecsó közepében. A fájdalom, jó? Verseidről beszélek máris, konkrétan. És azt látom, hogy ezekben a miniatűrökben, ezekben a kimetszett, kikapart, előemelt cetli-kavics-kiflivég-fillér versekben mennyi fájás van, aligha-hogyan elviselhető. Mert ha kavics is, egy hegy fájalmát érzem, tudod-e. A lépéstől az egész út megremeg. Verőlegény rózsával a gomblyukban. Tudod ezt, persze. Én a fájdalmat ismerni vélem, és azon túl, hogy eléggé értékelem őt, és egyfajta tanítomnak is gondolom, meg börtönörömmek, leginkább mégis a csodálatom tárgya. Hogy a lélek például egy borzasztó, koromtól feketített állapotból egy szempillantás alatt fényleni képes. Egy idő óta, mondjuk, ez nekem negyedszázad, mindig fáj, tenger a szomszédban, rémmozi a másik szobában, nem múlik, nem enged, nem marad el, de elképesztő, hogy néha mégis örülni enged, vagy azt mondja, fagyj, nyaljad, igyál szörpöt, mesélj viccet az út menti balesetkeresztnek. Nagy mitológiai fájásokat lehet sorolni, Prométheusz, Krisztus, pityerészni a bronzbikában. Fáj Hamletnek is, azt hiszem, ő példatár a szellem és az egzisztencia fémesen örvénylő fájalmára. Az illeszkedés képtelenség borzalma. De az a hétköznapi, civil fájdalom, ami nap mint nap velünk van, ami úgy ébred velünk, mint a kávé, ami olyan, akár a villamosjegy, a világberlet, a pénz, ami ott lüktet a falevél mögött, a napfényben, a park kéksárga virága közt, ami mozdulatban, cipőben, nyakkendőben benne van, az. A civil örület fájalmából nagyvonalúbb és impozánsabb költészet nem lett, ugye, József Attila. Méricskélni nem kívánok, mert minek, de hogy fáj-e valakinek ennyire, aligha hihetem. Adynak így nem fáj. Petőfinek se. Vörösmarty, na ő. Kosztolányi jobban félt, mint amennyire fáj neki, annyira zseni, hogy a gyávasága is elnézhető. Juhásznak és Babitsnak biztosan nagyon, a végsőig feszítve fáj. A nagyok többségének szelídített és ráncba szedett fájdalma volt, a vers kapája elé kötötték, mint a barmot, nem rohanguált, haladt a barázdák között szelíden, megbízhatóan. Lesz majd fájdalombúza, fájdalomrozs, kenyér, cipó, kalács. De a József Attiláé, nem? Az egy idomíthatatlan fájdalom volt, és ő mégis olimpiai formaruhát kényszerített rá, rendbe szokatta, alaktalan,

üvöltő, vinnyogó mibenlétét kipofozta – és a halálos viadalt megnyerte. Bajnok lett. Mire ment vele, jó, hát Szárszóra szolt a one way ticket, de. Hogy ez micsoda földöntúli képessége volt, láthatjuk. Miért írtam ezt neked, Imre. Jött a két könyv, a te két versesköteted, egy júniusi posta hozta a nyári szélviharban, jeget is szóró felhőszakadásban, befértek a ládába, ennyi vers. Nem volt világ. Elvitte a víz. Hetven és kilencven vers saccperkábé ez volt a világ, a kötetcímek: *Lementem egy üveg borért, Hajnóczynak, Úgy járkálsz, mintha lenne otthon*, és ahogy ültem velük aztán a vonaton, az otthoni karosszékben, metrón, úgy jött velem a fájdalom is, a tiéd, és ez eléggé valóságos rémülettel töltött el, úristen, hogy bírja ki, bírod. Szenvedésből szenvedésbe. De nem kicsi tételek, nem gyertyalángok, nem incifinci nyilallások, hanem ahogy a nagytorony reped meg, minimum, egy leégett erdő szenvedése gyufadobozba gyűjtve, Ikarosz lélegzete a kétdecis üvegben, tíz sor vers. Fájnak a rossz szavak, írod. Nem tudom, vigasz-e, de hogy a jók is. Nagyon.